

(Nove) kompetencije akademske profesije u Europi

Marko Turk^a

^a Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska, marko.turk@ffri.uniri.hr

---

Sažetak

Rasprave o pitanjima visokog obrazovanja, potaknute promjenama u sustavima visokog obrazovanja, intenzivirale su se tijekom posljednjih desetljeća u široj društvenoj, znanstvenoj i stručnoj javnosti. Naglašava se povećanje broja studenata, internacionalizacija, preispitivanje društvene i gospodarske uloge, pritisci industrijskog sektora te povećana kompeticija (Altbach i Davis, 1999, Altbach, 2000, Deem, 2001, Kelly i Murphy, 2007). Nekadašnje temeljne djelatnosti akademske profesije – nastava i istraživanje, postaju dio širokog spektra aktivnosti. Iskustva europskih država potvrđuju (Skilbeck, 2001, Killeavy, 2004, Kwiek, 2004, Aarrevaara i sur., 2013) da je sveučilišni nastavnik svakodnevno suočen s pritiscima i očekivanjima vlastita akademskog napredovanja, koji ovisi o zahtjevima nacionalnog zakonodavstva, te sveučilišta ili matičnih institucija. Osim temeljnih djelatnosti, nedvojbeno je da, promjene u akademskoj profesiji stvaraju nova, višedimenzionalna, a ponekad i kontradiktorna očekivanja (Ledić, 2012). U takvim se uvjetima od akademskih djelatnika očekuje razvijanje novih i redefiniranje postojećih kompetencija, koje bi omogućile ispunjavanje novih zahtjeva aktivnosti koje se pred njih postavljaju (Musselin, 2007).

Kvalitativno istraživanje, čiji će rezultati biti prikazani, fokusiralo se na istraživanje mišljenja akademskih djelatnika o zahtjevima za razvojem (novih) kompetencija akademske profesije u Europi. Empirijski podaci prikupljeni su intervjuiranjem sudionika istraživanja u 8 europskih zemalja – Austriji, Finskoj, Hrvatskoj, Irskoj, Njemačkoj, Poljskoj, Rumunjskoj i Švicarskoj.

Rezultati upućuju da je sudionike istraživanja moguće podijeliti u tri skupine: 1) one koji ne percipiraju zahtjeve, 2) one koji percipiraju zahtjeve, ali su prema njima negativno orijentirani i 3) one koji percipiraju zahtjeve i uviđaju skupine (novih) kompetencija. Analiza odgovora sudionika istraživanja koji percipiraju zahtjeve za razvojem kompetencija te prepoznaju različite skupine (novih) kompetencija upućuje na deset skupina (novih) kompetencija akademske profesije. Od deset ustanovljenih skupina, zahtjevi za redefiniranjem znanstvenoistraživačkih kompetencija zastupljeni su u svih osam državama. Zahtjevi za redefiniranjem nastavničkih kompetencija prisutni su u sedam država, razvoj projektnih kompetencija u šest dok se informatičke kompetencije percipiraju u pet od osam država. Sudionici istraživanja triju država percipiraju zahtjeve za razvojem kompetencija znanstvenog menadžmenta dok je u dvije države prepoznata skupina jezičnih kompetencija. Preostale (nove) kompetencije akademske profesije prepoznate su u pojedinim državama te uključuju: kompetencije za suradnju s gospodarstvom i širom zajednicom, kompetencije za cjeloživotno učenje, kompetencije upravljanja ljudskim potencijalima te popularizacijske kompetencije. Rezultati istraživanja upućuju na izazove percipicije različitih kompetencija akademske profesije kao i njihovog poimanja. U tom se kontekstu otvaraju brojna nova istraživačka pitanja, poput rasprave o modelima napredovanja akademskih djelatnika kao i potrebi kompetencijskog profiliranja akademske profesije.

Doktorska konferencija za studente poslijediplomskih doktorskih studija
pedagogije i obrazovnih znanosti, DOKON 2015,
22. svibanj 2015., Filozofski fakultet u Rijeci,
Rijeka, Hrvatska

Ključne riječi: akademska profesija; kompetencije; (nove) kompetencije akademske profesije.

Literatura:

- Aarrevaara, T., Brechelmacher, A., Brennan, J., Carvalho, T., Culum, B., de Weert, E., Drennan, J., Goastellec, G., Kwiek, M., Rostan, M., Park, E., Santiago, R., Teichler, U., Turk, M., Vabø, A. (2013). Basic Information on Higher Education in Countries Participating in the Comparative Survey on the Academic Profession in Europe. U: Teichler, U., Höhle, E. A. (ur.), *The Work Situation of the Academic Profession in Europe: Findings of a Survey in Twelve Countries*, 273-290, Heidelberg: Springer
- Altbach, P. G. (2000). The Deterioration of the Academic Estate: International Patterns of Academic Work. U: Altbach, P. G. (ur.), *The Changing Academic Workplace: Comparative Perspectives*, New York: Boston College Center for International Higher Education, 1-24
- Altbach, P. G., Davis, T. M. (1999). Global Challenge and National Response: Notes for an International Dialogue on Higher Education. U: Altbach, P., Peterson, M., P. (Ur.). *Higher Education in the 21st Century: GLOBAL CHALLENGE AND NATIONAL RESPONSE*, 3-10, Institute of International Education. Preuzeto 20.11.2012. s: <http://www.iie.org/en/Research-and-Publications/Publications-and-Reports/IIE-Bookstore/RR29-Higher-Education-in-the-21st-Century-Global-Challenge-and-National-Response>
- Deem, R. (2001). Globalisation, New Managerialism, Academic Capitalism and Entrepreneurialism in Universities: is the local dimension still important. *Comparative Education*, 37, 1, 7-20
- Kelly, K., Murphy, M. (2007). Academic Change in Higher Education in Europe. Proceedings of the Annual Conference ASEE (American Society for Engineering Education)
- Killeavy, M. (2004). The Academic Workplace Country Report Ireland. U: Enders, J., de Weert, E. (ur.), *The International Attractiveness of the Academic Workplace in Europe*, 227-238, Berlin: Shaping the European Area of Higher Education and Research. Preuzeto 29.9.2014. s: <http://old.ei-ie.org/highereducation/file/%282003%29%20Study%20on%20the%20International%20Attractiveness%20of%20the%20Academic%20Workplace%20in%20Europe%20en.pdf>
- Kwiek, M. (2004). The Academic Workplace Country Report Poland. U: Enders, J., de Weert, E. (ur.), *The International Attractiveness of the Academic Workplace in Europe*, 328-344, Berlin: Shaping the European Area of Higher Education and Research. Preuzeto 29.9.2014. s: <http://old.ei-ie.org/highereducation/file/%282003%29%20Study%20on%20the%20International%20Attractiveness%20of%20the%20Academic%20Workplace%20in%20Europe%20en.pdf>
- Ledić, J. (2012) (ur.). *Promjene u akademskoj profesiji: odgovor na izazove u društvu?*. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci
- Musselin, C. (2007). Transformation of academic work: Facts and analysis. U: Kogan, M., Teichler, U. (Ur.). *Key challenges to the academic profession*, 175–190, Kassel: International Centre for Higher Education Research Kassel
- Skilbeck, M. (2001). *The University Challenged. A Review of International Trends and Issues with Particular Reference to Ireland*. Dublin: The Higher Education Authority